

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

De laude puerorum. Capvt XV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

nes, quas Græci vocant προσφώνημα, quales sunt principum virorum salutationes.

Seneca sua-
soria prima.
Antonij le-
pidum sa-
lum.

Eisdem a veteribus vsurpata testatur illa celebris Atheniensium oratio ad M. Antonij, vel potius adulatione, quæ egregie deprehensa est, & castigata. Nam cum Antonius vellet se liberum partem dici, & hoc nomen status subscribi iuberet, habitu quoque, & comitatu Liberum imitaretur; occurrerunt venienti ei Athenienses cum coniugibus, & liberis, & diouuon salutauerunt. Bene illis cesserat, si nasus Atticus illi subtrahisset, dixerunt despondere ipsos a matrimonio Mineruam suam, & rogauerunt, vt duceret. At Antonius ait ducturum, sed dotis nomine imperare illis mille talenta. Tum ex Græculis quidem ait κῆρυξ ὁ Ζεὺς τὴν μητέρα σου Σεμέλην ἂν προικόν εἶχε. *Domine, Iupiter matrem tuam Semelem sine dote habuit.* Huic quidem impune fuit: sed Atheniensium sponsa, ia mille talentis aestimata sunt.

Athenien-
sium assen-
tatio casti-
gata.

Hoc exemplo discant adulatores, quàm sepe noxium sit, apud Principes vitos, hoc fœdissimæ affectationis genere leuis obgnare. Quod verò ad tractationem προσφώνηματων attinet, antiquum illud Pausanidis præceptum perutile meminisse oportebit, verba esse feligenda esse bysina, addo etiam pauca. Longum esset ire per singula, & eorum ineptias recensere, qui in ea re peccant frequentius: quoties tacenda dicuntur, & dicenda prætermittuntur silentio, quoties ad gratiam conquisita laudes, vanæ, & mendaces obtruduntur, quæ personæ non magis conueniunt quàm Pygmæo Colossi crepida. Quoties ipsa prolixitas occupatas aures enecat, quæ istas aggressiones magis, quam prælij congressum formidant. Quam obrem sapient, qui omisissis parergis, quod instat nauiter exequantur. Tria autem huius fermè sermonis sunt capita.

Salutatio-
nis partes.

Primum, gratulari solet aduentum, atque omnium de ea re conceptam significare latitiam.

Secundum, rationes istius gratulationis reddit, a meritis consalutati principis, cuius laudes paucis quidem, sed summo delectu cõquisitis sententijs perstringuntur.

Tertium, vouet, & deditat mentes, animos, pectora fortunas, spes, opes, & similia.

Nunc autem, quoniam trita res est omnium penè gentium linguis prolixioribus verbis abstinerebo.

De laude puerorum.

CAPVT XV.

VT prima Solis Orientis crepuscula fidere blandius solent, sic, & in pueris, in quibus vis pulcherrimæ naturæ paulatim effluet, virtutum tenerritas delectat, & gratam dicendi materiam, si non adeo locupletem suis oratoribus suggerit.

Neque enim mihi Themistius in suo Valentiniano, neque Aristides in Eteoneo, iucundum laudationis campum, aut desiderasse, aut cum obigisset humiliter tractasse iudicandi sunt.

Laudantur fermè pueri ab his capitibus. A paterno, maternoque genere, à similitudine patriarum virtutum, quàm viuam, & spirantem in suæ vitæ pictura expriment, à forma corporis, & educatione. A pietate in Deum, obseruantia in parentes, & præceptores: Ab ingenij acrimonia cum moum festiuitate, sermonisque affabilitate coniuncta: A pudore, innocentia, integritate, castimonias Ab industria, eruditione, & artibus, cæterisq; animi, & corporis ornamentis. Denique a spe rerum maximarum: quæ omnia auctores illi in ijs, quæ de pueris conscripserunt, encomijs suauissime prosequuntur. Et bene quidem Themistius incipit.

Pueri qui-
bus capiti-
bus laudan-
tur.

Ὡπά σοὶ ἀνὰ τῶν πατέρων οὐκ οἶδα *Valentini-
ἄτι σε προσεῖπὸν μᾶλλον τόχοιμι τῷ προ-
τι πueri
σῆκοντι ὅ ποτερον τὸ μέλλον ἢ τὸ ὄρωδμορ.*

O puer duorum inuidiosissimorum patrum soliboles, haud satis liquet, quo pacto te pro dignitate compelle, an ex præferti, an etia ex futuro te appellare debea. Mox post generis amplitudinem attingit educationem. ἐτι ἔν ἀγκάλαις περιφερόμεν ὁ σὺ στρατεύεις τῷ πατρί, & σὺ στρατῆ γέεις, & τρέφει σε αὐκ ἐν θαλάμοις κατακοιμίζων, αὐδὲ ἡμῶν προβάτων, & μωλῶν ἀλλὰ ἐπὶ πᾶ ἴστω, & τοῖς χειπῶτε τοῖς σκυδικοῖς. Iam verò in vltis gestatus adhuc in expeditionem cum patre proficisceris, cum eo exercitum ducis, neque te in thalamis blandè somnium concilians educat, nec adipe, ac medullis ouium, sed ad Istrum, atque in media Scytharum hyeme nutrit.

At verò Aristides, vt suo loco ostendam, priuatas virtutes magis prosequitur, Non

Ppp indi

indiferetè hoc argumentum attigit Odapius in Eubaldo.

Prima licet arum rudimenta ea aetula haustit, qua vix ceteri loqui solent. Nemo totidem annorum non ab illo puer, in omnibus rebus praeeritus, nemo non relictus est. Itaque puer illis in studijs iam non pueriliter se gerere, speique multo plus habere, & quam illa aetas daret, videbatur.

Indole autem, atque facie ea fuit, ut iurares illos Veneris pueros Amores, quos Poetae aiunt, Marti praefo esse, atque illudere, aliam oris formam, genarum, oculorum, non habere. Docere puerum incipio, nihil eorum, quae in alijs esse solent video in nostro: Non deliciarum vllas illecebras, non prauos ad licentiam mores, non adiutam impunitate audaciam, non denique arrogantis fortunae vllum in pueri animo expressum vestigium inspicio: Non molestiam, satietatemque dicendi, aut commorandi cum se natu maioribus: Nihil eorum in eo fuit: grata potius, experendaque omnia, &c.

Laus animalium.

CAPVT XVI.

Dixi copiosius de laude personae, quia frequentius est hoc laudationis genus. Nunc propositum initio ordinem sequutus, methodum, quam in laudandis animalibus seruant Technici, paucis expedito.

Laudantur animalia à pulchro, utili, & necessario: sicut & res ceterae. Haec sunt enim prima laudationis fundamenta.

Capita erunt, gens, parentes, robur, pulchritudo, labor, agilitas, cæcus, humani sermionis imitatio, fidelitas, gratus animus, amor in dominos, prudentia, fortitudinis, temperantia, & ceterarum virtutum adumbrata simulachra.

Exemplum habes in musca Luciani: Tanta enim industria persequutus est omnia, quae de musca dici, aut cogitari possunt, ut vix aliud quicquam in hoc genere magis luculentum reperias.

Musca laus.

Principio enim, quaecunque ad corporis habitum, compositionem membrorum, speciem, atque usum partium pertinent, exquiruntur. Mox ad interiora progressus, prudentiam, fortitudinem, reminiscenciam, in eadem commendat: ad summum victus, & dignae ratio-

nem. Nomen, genus, cognomines etiam puellas ostendit. Et haec quidem ex varijs historiae naturalis scriptoribus repetenda, eruditione, & eloquentiae suauitate temperanda, quo in genere plurimum valent descriptiones: Non satis est enim oratori accepta ab historicis nudè, & simpliciter enuntiare, sed praeterea quibusdam artis lenocinijs ornare decorum est. Exemplum subijcio in laude apum, & formicae.

Extat apud Quintilianum nobilis declamatio, in qua pauper damni per iniuriam dati actionem intendit diuiti, quod eius apes veneno illitis floribus peremisset, ubi postquam suas narrauit fortunas, de apibus multa, & praecleara commemorat.

Laus Apum.

CAPVT XVII.

CAetera animalia videtur mihi natura vossibus nostris genuisse, haec etiam delicijs, cum eo, quod in illis, quae, vel sciendo solo, vel maturando itinere comparamus, multus ante redditus infumitur labor, & cum perdomanda, cum alenda sint, nihil tamen possunt sine homine, & tantum coacta profunt.

Apes faciunt iniussae fauos, sine vllò rationis humanae ministerio, totus fructus vltro venit. Adijce, quod cetera animalia, aut satis incurrununt, aut viribus nocent, primaque, ut fama est, hostiae causa pecudi fuit laeta fruges.

Harum ita innocuus per prata, sylvasque discurrit labor, ut tantum factum opus appareat. Qua satis digna persequar laude? Dicam animal quodammodo paruum hominis exemplar: Hoc humana excogitare non potuit solertia. Etiam ratio nostra, quae sub terris lucrum inuenit, quae maria inquisitione sua sideribus immiscuit, hoc tamen effecere, consequi, imitari non potuit. Venena potius inuenimus.

Iam primum futurae laudabilis vitae digna principia. Non illas libido progenerat, dominatrix omnium animalium Venus, utque homines in excusationem sui fabulis tradiderunt, etiam Deorum posteritas, has regnis suis excepit: Aest inimica virtutum voluptas caestis sine labe corporibus. Solè omnium non edunt fetus, sed faciunt. Ipsae paulatim sicut

Ex Quint. decla. 11.

Apes parua hominis exemplar.

Apum et simonia.